

Fylkesmannen i Vestfold

Indre Viksfjord Vel
c/o Gustav E. Piene
Oberst Angells vei 17

0787 OSLO

Vår saksbehandler / telefon:
Erik Johan Blomdal
33 37 11 89

Deres referanse:

Vår referanse:
2014/380
Arkivnr: 410

Vår dato:
28.05.2014

Indre Viksfjord, Larvik kommune - tiltak og skjøtelsesplan for ålegresseng - naturbase BN00057486 - tilskuddsordningen for utvalgte naturtyper 2014

Sammendrag:

På bestemte vilkår tildeles Indre Viksfjord Vel 1,4 mill.kr over tilskuddsordningen for utvalgte naturtyper i 2014.

Tildelingen skal i størst mulig grad benyttes til tiltak og aktiv skjøtsel for å bevare en stor og verdifull ålegresseng som trues av massiv overgroing med grønnalger. Arbeidet vil også omfatte målrettede undersøkelser, metodeutvikling, kunnskapsformidling og ferdigstilling av skjøtelsesplan.

Både vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap legges til grunn i arbeidet. Aktiviteter og tiltak gjennomføres skånsomt og miljøvennlig.

Tiltaket skal være avsluttet og rapportert innen 1. desember i år.

Fylkesmannen finner at tiltaket hviler på et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag, og at dette er forenlig også med de øvrige miljøprinsippene i naturmangfoldloven.

Vi viser til Velforeningens søknad av 15. januar samt etterfølgende kontakt og supplerende informasjon.

Søknaden

Søknaden gjelder primært tiltak og målrettede undersøkelser for å ta vare på en stor og verdifull ålegresseng. Arbeidet startet opp i 2012 med støtte fra tilskuddsordningen for utvalgte naturtyper, og ble videreført i 2013. Resultater fra de to foregående årene er et viktig grunnlag for utforming og innretning av årets tiltak.

Søknadssum

Det søkes om kr 3 512 500 til tiltak i 2014.

Tilskuddsordningen

Som følge av naturmangfoldloven er det etablert en tilskuddsordning for utvalgte naturtyper. Målet med ordningen er å bidra til tiltak og aktiv skjøtsel for å bevare/fremme forekomster av utvalgte naturtyper med tilhørende artsmangfold.

Fra 2012 er naturtypen ålegresseng inkludert i tilskuddsordningen.

Miljødirektoratet fordeler tilskuddsrammer fylkesvis med utgangspunkt i søknadene, innmeldte behov fra fylkesmennene og tilgjengelig budsjett. Fylkesmennene prioriterer og fordeler midlene, og utarbeider tilsagnsbrev (eventuelt avslag).

Fylkesmannens merknader

Naturmangfoldloven (§§ 7-12)

Etter naturmangfoldlovens § 7 skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, også når et forvaltningsorgan tildeler tilskudd. Prinsippene innebærer at vedtak må bygge på tilstrekkelig kunnskap, at føre-var prinsippet skal legges til grunn ved kunnskapsmangel, at påvirkningen av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastningen, at tiltakshaver må bære kostnadene ved eventuell miljøforingelse og at teknikker, driftsmetoder og lokalisering av tiltak skal være miljøforsvarlige.

Kunnskapsgrunnlaget (§ 8)

Søknaden og videreføringen av tiltaket i 2014 hviler særlig på dette kunnskapsgrunnlaget:

- Resultater og erfaringer fra arbeidet i 2012 og 2013, nedfelt i årsrapporter mv.
- Grunneiernes og brukernes kunnskap om området
- Biologiske, kjemiske og fysiske undersøkelser i 2012 og 2013, gjennomført av Havforskningsinstituttet (HI) på oppdrag fra Velforeningen
- Teknisk kunnskap og praktisk erfaring med aktuell land- og sjøbasert teknologi/utstyr i søkers egne rekker
- Møte i Flødevigen 28. november i fjor

Utgangspunktet for søknaden er en forekomst på ca. 100 daa med tett ålegresseng, og et like stort område med mer glissen eng i tilknytning til denne. Naturbase-ID er BN00057486. Beskrivelse og avgrensning i naturbase bygger på HIs kartlegging i 2008, og er ikke oppdatert med supplerende undersøkelser i ettertid. Ålegressengen trues av massiv overgroing med ettårige grønnalger, trolig som følge av overgjødsling. Innerst i Viksfjord ligger også et fredet våtmarksområde med rikt fugleliv. Algeoppblomstringen har negativ innvirkning også på andre naturverdier og brukerinteresser i fjordavsnittet. Søknaden er forankret i erfaringskunnskap så vel som vitenskapelig kunnskap om naturverdiene og miljøtilstanden i området.

En del av ålegressengen ligger innenfor det fredete våtmarksområdet, mens størstedelen er lokalisert utenfor. Utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven med tilhørende tilskuddsordning gjelder ikke i verneområder.

Det er i Norge liten kunnskap/erfaring med skjøtsel av ålegressenger og tiltak for å motvirke oppblomstring av grønnalger. Metodeutvikling og erfaringer fra prosjektet vil derfor ha overføringsverdi. Et vellykket prosjekt vil ikke bare gavne ålegressengen, men miljøtilstanden og det rike naturmangfoldet i hele det indre fjordbassenget, samtidig som brukskvaliteten for friluftsliv, båtbruk mv. vil bli hevet.

Med utgangspunkt i søknaden, etterfølgende dokumentasjon og kontakt med søker, vektlegges følgende tiltak og aktiviteter i 2014:

1. Opptak av grønnalger v.hj.a. ny og forbedret opptaksløsning
2. Beregninger/profiler og stipulerte kostnader for mudring av en kanal som vesentlig vil bedre vanngjennomstrømning og -utskifting i indre Viksfjord. Tiltaket er betinget av at mer overordnet modellering av strømforholdene i fjordbassenget (2013-tiltak som ikke er avsluttet), tilsier at en slik kanal vil være et godt tiltak.
3. Tilstandsdokumentasjon av ålegress og grønnalger. Det etableres prøveflater med måling og fotodokumentasjon som grunnlag for å vurdere effektene av algeoppsamling og andre tiltak.
4. Supplerende vannprøver og -analyser. Omfang og opplegg avklares i samråd med kompetent fagmiljø.
5. Ferdigstilling av skjøtselsplan. Målet er at planen skal være et godt grunnlag for tiltak og skjøtsel i indre fjordbasseng med tilhørende nedbørfelt i tiden fremover, i regi av Velforeningen, landbruk og andre virksomheter, kommunal og regional forvaltning.
6. Formidling til allmenhet og forvaltning. Formidling av informasjon om naturverdier og tiltak videreføres, bl.a. med utgangspunkt i ny opptaksløsning. HI vil kunne bidra til informasjonstiltak i samarbeid med Velforeningen m.fl.

Hovedinnsatsen rettes inn mot tiltakspunkt 1,2 og 5.

Eventuell mudring av en kanal er ikke aktuelt før i 2015. Kanalen vil være lokalisert til verneområdet innerst i fjorden, og betinget av søknad og tillatelse etter verneforskrift og mudringsforskrift, med Fylkesmannen som myndighet. Søknader bør sendes inn i god tid før planlagt oppstart for tiltaket.

Med bakgrunn i signaler fra Miljødirektoratet videreføres ikke forsøk med biologisk bekjempelse av grønnalger, initiert i 2013.

Vi legger til grunn at tiltaket kan videreføres på en god måte i 2014 med mindre tildeling enn omsøkt.

Annen relevant kunnskap:

- Arbeidet etter vannforskriften: Klassifisering og tiltaksanalyser for indre Viksfjord med tilhørende bekker (gjennomført). Forvaltningsplan med tiltaksprogram for vannregionen Vestfold er en del av, der alle delnedbørfelt og fjordavsnitt inngår. Planen sendes på høring første halvår, før den går til politisk behandling og vedtak som fylkesdelplan.
- Sjøørretundersøkelser i tilløpsbekker til det innerste fjordbassenget (gjennomført, ikke rapportert).
- Lokalkjente ornitologers kunnskap om fuglenes bruk av gruntvanns- og våtmarksområdene i indre Viksfjord
- Resipientundersøkelser i indre Viksfjord knyttet til utslipp fra steinindustrien
- Utslippstillatelse med overvåkingsprogram for Brattås deponi sør for Klåstad-bruddet
- Høringsforslag til forskrift og faggrunnlag for ålegresseng som utvalgt naturtype
- Utkast til forvaltningsplan for Indre Viksfjord naturreservat. Fylkesmannen tar sikte på å videreføre planarbeidet etter sommeren.

Fylkesmannen finner at kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig til å ta stilling til søknaden.

Føre var-prinsippet (§ 9)

Ettersom kunnskapsgrunnlaget vurderes som tilstrekkelig, tillegges prinsippet liten vekt i vurderingen.

Økosystemtilærming og samlet belastning (§ 10)

Bakgrunnen for søknaden er et økosystem i ubalanse, og formålet å redusere grønnalgeteppene og overskuddet av plantenæringsstoffer som trolig er mye av årsaken til ubalansen. Tiltaket vil innebære økt aktivitet i gruntvannsområdet, men vi legger til grunn at dette kan gjennomføres uten vesentlig forstyrrelse av fuglelivet. Eventuell ny, forstyrrende aktivitet innenfor naturreservatet vil kreve behandling etter verneforskriften.

Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11)

Søker er ansvarlig for å forebygge og utbedre eventuelle skader på naturmangfoldet som måtte følge av tiltaket.

Miljøforsvarlige teknikker, driftsmetoder og lokalisering (§ 12)

Søker har tilgang på fagkompetanse og erfaring som gir et godt utgangspunkt for å lokalisere og utforme tiltak/aktiviteter slik at naturomgivelsene ikke påføres skader eller ulemper av betydning. For eventuelle tiltak som krever særskilt tillatelse, kan spesielle hensyn bli konkretisert i egne vilkår.

Andre støtteordninger og virkemidler

Ekstern finansiering av tiltaket i 2014 vil i sin helhet komme fra tilskuddsordningen for utvalgte naturtyper. I tillegg kommer verdien av egeninnsats fra velforeningens medlemmer. Som nevnt ovenfor vil undersøkelser og forvaltningstiltak i andre sammenhenger skaffe ny kunnskap om tilløpsbekker m.m., og bidra til å bedre miljøtilstanden i vassdrag og fjordavsnitt på sikt.

I videreføringen av prosjektet og oppfølgingen av miljøutfordringene i området generelt, er flere støtteordninger aktuelle, bl.a.:

- Landbrukets støtteordninger (tilskudd til kantsoner og andre miljøtiltak i landbruket)
- Forskningsmidler (det marine miljøet i indre Viksfjord byr på faglig interessante problemstillinger for HI og kollegaer i Norge og andre nordiske land)

Forvaltningsplaner med tiltaksprogram i regi av vannforskriftarbeidet vil være et viktig grunnlag for å kanalisere økonomiske og andre virkemidler til området i årene fremover.

Organisering av prosjektet

Velforeningens etablerte styringsgruppe videreføres. Styrets leder er prosjektansvarlig, styrets kasserer økonomiansvarlig.

Ivar Trondsen er tilsatt som ny prosjektleder fra 2014, innleid gjennom firmaet IT-tek AS.

Fylkesmannens vedtak

Økonomisk ramme

Søknaden imøtekommes med et rammetilsagn på 1,4 mill.kr. Dette er et bruttobeløp som også må dekke merverdiavgift.

Tilsagnet gis på følgende vilkår:

Faglige vilkår

1. Tiltaket avgrenses og utformes i samsvar med merknader og vilkår i dette brevet.
2. Tilsagnet disponeres til aktive tiltak, målrettede undersøkelser, metodeutvikling, kunnskapsformidling og ferdigstilling av skjøtselsplan.
3. Tiltak og undersøkelser forankres i fagkompetanse (Havforskningsinstituttet, NIVA m.fl.) og lokal erfaringskunnskap. Velforeningen står fritt til å inngå avtaler om nødvendige analyser el.l. med egnede fagmiljøer. Tiltaket gjennomføres så langt det er naturlig i samarbeid med Larvik kommune.
4. Innen 10. juni utarbeides en enkel plan for informasjon og kunnskapsformidling til allmennhet og forvaltning. Planen sendes Fylkesmannen til godkjenning.
5. Tiltaket utformes og gjennomføres på en miljøvennlig måte, slik at naturomgivelsene ikke påføres skader, ulemper eller forstyrrelser av betydning.
6. Tiltakshaver er ansvarlig for å fremme eventuelle søknader om tiltak som krever særskilt behandling/tillatelse.
7. Det utarbeides månedsrapporter til Fylkesmannen.
8. Tiltaket skal være avsluttet og rapportert innen 1. desember 2014. Rapporten skal i tekst og foto/illustrasjoner vise hva som er gjort og hvilke justeringer som eventuelt er foretatt underveis.

Ferdigstilt skjøtselsplan inngår som en sentral og tydelig atskilt del av årsrapporteringen.

Rapportering gjøres direkte i Miljødirektoratets elektroniske søknadssenter.

9. Dersom noen av forutsetningene i dette brevet ikke lar seg gjennomføre teknisk, faglig eller økonomisk, varsles Fylkesmannen så snart som mulig.

Økonomi

1. Det utarbeides månedsrapporter til Fylkesmannen.
2. Regninger fra firmaer der ansatte er involvert både som premissgivere og leverandører til prosjektet, viderefaktureres i forbindelse med månedsrapporten. Det samme gjelder fakturaer fra innleid prosjektleder.
3. Velforeningen kan viderefakturere regninger fra andre underleverandører løpende.
4. For å gi Velforeningen likviditet til å betale mindre fakturaer i perioden mellom månedsrapportene, til kontante kjøp, samt for å sikre at alle fakturaer blir betalt til forfallsdato, kan Velforeningen sende en a konto faktura på inntil 5 prosent av tilsagnsbeløpet, dvs. kr 70 000.
5. Velforeningen kan fakturere Fylkesmannen med forfall per 15 dager.
6. Sluttrapportering med regnskap og siste faktura leveres når arbeidet er avsluttet, senest innen 1. desember 2014.
7. Fylkesmannen og Riksrevisjonen har anledning til å iverksette kontrolltiltak for å sikre at midlene blir nyttet i samsvar med forutsetningene, jf. Bevilgningsreglementet § 12. Tilskuddet eller deler av det kan bli krevd tilbakebetalt hvis tiltaket ikke blir gjennomført etter vilkårene eller hvis opplysningene i søknaden ikke stemmer.
8. Regnskapsbilag skal oppbevares i minst ti år.

Fakturaer sendes:

Fylkesmannen i Vestfold
Fakturamottak DFØ
Pb. 4104
2307 Hamar

Fakturaer merkes: «Ålegress indre Viksfjord 2014 - prosjekt 10623 - 2790 ebl»

Månedrappporter og fakturaer sendes også på e-post til kontaktpersonen i Fylkesmannens miljø- og samfunnssikkerhetsavdeling.

Videre oppfølging

Skriftlig bekreftelse på at vilkårene i tilsagnsbrevet er akseptert sendes Fylkesmannen per e-post eller brev innen tre uker.

Vedtaket kan påklages til Direktoratet for naturforvaltning. Eventuell klage skal være skriftlig begrunnet og sendt Fylkesmannen innen tre uker fra brevet er mottatt.

Med hilsen

Miljø- og samfunnssikkerhetsavdelingen

Elisabet Rui
Fylkesmiljøvernssjef

Erik Johan Blomdal
Naturforvalter

Kopi (e-post):

IT-tek AS
Havforskningsinstituttet v/Frithjof Moy
Akvaplan-niva v/Øyvind Leikvin
Larvik kommune
Miljødirektoratet

Internkopi (e-post):

Reidun Mangrud, Gunnar Kleven, Arne Chr. Geving, Pål O. Hansen, Sigurd A. Svalestad